

Beck

De lege regia
Romanorum

1780

AD
V I R O S

IVRISCONSULTISSIMOS AC DOCTISSIMOS
D. CAROLVM GVILIELMV M
WINCKLERVM

ET
HENRICVM GODOFREDVM
WINCKLERVM

AMICORVM QVORVNDAM
EPISTOLA

QVA IPSIS DE INSTITVTA KAL. IVNIIS A. MDCCCLXXX.

ALTERCATIONE CVM ERVDITIS PVBLICA GRATVLANTVR

INTERPRETE

CHRISTIANO DANIELE BECKIO

A. A. M.

De Lege Regia Romanorum.

L I P S I A E

EX OFFICINA LANGENHEM. HAERED. ET KLAVBARTHIA.

V I R O S

INSTITUTIONE ACADEMICA
D. CALONNI M. G. L. H. E. M. M. N. I.
M. W. I. V. E. R. S. I. T. A. T. I. S.

E T

M. S. T. R. A. T. O. R. I. U. M.
M. S. T. R. A. T. O. R. I. U. M.

M. A. G. I. S. T. R. O. R. U. M. G. O. V. E. R. N. D. A. M.

ALLEGATIONE CVM ERVDIT. A. P. B. I. C. A. G. R. A. T. I. A. T. I. V. R.
O. V. A. I. N. S. E. D. E. I. N. S. T. I. T. U. T. I. O. N. E. G. I. S. S. I. M. I. S.

I. N. S. T. I. T. U. T. I. O. N. E.

C. H. R. I. S. T. I. A. N. O. D. A. N. I. E. L. I. B. E. R. I. O.

P. I. R. S. T. A. E.

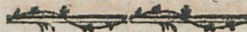
E. R. O. D. I. C. A. T. I. O. N. E. M. A. N. N. O. E. T. N. O. V. A. L. L. E. T. I. A.

PRAEMITTITVR BECKII DIATRIBE
DE LEGE REGIA ROMANORVM
A D
IVRISCONSULTISSIMOS WINCKLEROS.

Cum essent *Vobis*, *Iurisperitissimi Viri*, per me declarandi gratissimi sensus gaudii et amicitiae, quibus pleni sunt amicorum *Vestrorum* animi eo die, quem laudibus *Vestris* non parum incrementi addere laeti vident: equidem hoc pietatis officium, quo iucundius ne cogitari quidem poterat, lubentissime suscepi, sed tum demum amicorum mandatis me satisfacturum esse putavi, si, quum amor eorum erga *Vos* sit constantissimus, semperque permansurus, monumentum eius extruerem, quantum fieri posset, firmissimum. Etsi enim facile mihi persuadebat *Vestrae* erga nos amicitiae ratio, fore, vt, quocunque descriptionis genere exposuerim amicorum sensus, libenter eos et benevole cognoscatis: tamen fuerunt, quae me impellerent, vt iuberem vota amicorum vel comitari vel praecire libellum, qui de re ageret ad illud literarum genus pertinenti, quod *Vos* egregie tractatis. Sperabam enim *Vos* etiam leuissimam hanc scriptiunculam hominis, quem insigni hactenus ornastis benevolentia esse, quamuis non inter pocula, tamen post ea, lecturos. Atque huic quidem libello occasionem dedit lectio libri Bellefortii, a) V. Ill., quo copiose et ornate de antiquitate ciuitatis iurisque Rom. exposuit, sed ita, vt in multis temere fides erudito Viro haberi non posse videretur. In huius Operis altera parte cum vidifsem

a) Roemische Republick oder allgemeiner Plan der ehemaligen Regierung Roms, aus dem Franz. des Herrn v. Beaufort. Danz. 1775. 4 voll. octav.

sem etiam de *Lege Regia Romanorum*^{b)} parum recte disputatum esse: constitui eam rem hac diatriba persequi, omninoque naturam mutatae ab Augusto reipublicae et indolem potestatis Imperatorum accuratius ostendere e veterum scriptis. Qua de re etsi iam plures ante me et Bellefortium exposuerunt, iique doctissimi, viri^{c)}: tamen credebam superesse, quod et ego vtiliter monere, imprimis contra Bellef., possem. Neque vero aut *Vestra* doctrina multa hic quaeret noua, haecenusque prorsus incognita, aut ego, qui sum ab omni studiorum meorum ostentatione, etiam cum damno aliquo, vti nostis, quam longissime remotus, iactabo me aliis melius omnia scire. Tot vero de *Lege Regia* scri-

b) Hoc addere placuit, quo distingueretur a nobili illo pacto inter Ottonem M. Imp. et Leonem VIII. P. R. cui etiam est *Legis regiae* nomen, ap. Pfeff. ad Vitruv. l. p. 62. de qua alibi forte dici poterit. — Etiam Capitulatio Caesarea a nonnullis appellatur *Lex Germanorum Regia*.

c) Scriptorum, qui peculiare libros de L. R. composuerint, innotuerunt mihi hi: *Scipio. Gentilis* Oratio de *Lege Regia*. *Lansius* de L. R. *Iusti Eccardi Altfeld* Tract. de L. R. Marburg. 1599. *Marrini Schook* de figmento legis regiae epistola ad fratrem Ant. Schookium, Gron. 1661. 12. sed postea auctior prodit sub Tit.: De quadruplici lege Regia. Frf. 1668. 12. *Iob. Christoph. Beckmanni* Diss. de Lege R. ad calcem meditat. polit. ed. 2. 1674. *Iob. Frid. Gronou* i Oratio de Lege Regia, LB. 1678. 8. sed etiam gallice conuersa cum pluribus scriptis minoribus cura Barbeyraci exiit LB. 1731. 2. Voll. 8. *Io. Bapt. Castelli* Diss. de L. R. qua Romanorum imperium Octauiano Aug. delatum. Patav. 1685. *Gerardi Noodt* Oratio de iure summi Imperii et L. R. p. 775. ff. ed. Opp.

eius a. 1713. vel p. 543. ff. T. I. Opp. ed. Col. 1732. *Metastafius* de L. R. de quo infra, et *Beaufort* T. II. Ex his Schookium, Beckmanum, Noodtium, Metastafium et Bellefortium legi, sed inuitus carui primario hac in re libro Gronouii, quem diu frustra quaesui. Contuli etiam *Iani Vincent. Grauiinae* Originum iuris ciu. libros III. quibus accedit de Rom. imp. liber singularis ex ed. Gottfr. Mascouii L. 1737. 4. *Marii Augustini Campiani*, Priuernatis, de officio et potest. magistratuum R. et iurisd. libros II. Geneu. 1725. 4. vbi praemissa est diss. de potestate Rom. Imperatoris; *Mich. Conr. Curtii*, V. C. Comm. de senatu Rom. post tempora reip. liberae, Halae 1768. 8. et reclusos Geneu. 4. vbi C. 2. de L. R. 3. etiam S. V. *Io. Aug. Ernesti* Exc. II. de Vespasiani Imperio ad Tacitum. — Quos legi, plerumque obseruauit, non satis accurate distinxisse tempora et mores singulorum Imp., temere credidisse, fragmentum Scti cuiusdam, de quo infra, esse Legem Reg., quam Tribonianus designat, denique magis e principiis iuris naturae, quam factis, disputa-

scriptis libris, quum varii Iuris Iustiniani loci dedissent occasionem: ante omnia hi afferendi esse videbantur.

Sunt vero loci e Iuris Ciuilibus Corpore huc pertinentes duplicis generis. In aliis enim diserere commemoratur regia lex, alii ita de imperatorum potestate loquuntur, vt ea maxima omnibusque legibus superior fuisse videatur. Prioris generis loci sunt: Vlpian. L. I. Instit. in Dig. (lib. I. T. 4.) de Const. Princ. L. I. *Quod principi placuit, legis habet vigorem: vtpote cum lege regia, quae de imperio eius lata est, populus ei et in eum omne suum imperium et potestatem conferat.* ^d) Eadem fere verba Instit. (L. I. T. 2.) de Iur. Nat. §. 6. Iustinianum ita loquentem facit Tribonianus L. 7. Cod. (L. I. T. 17) de vet. Iur. enucl. *Cum enim lege antiqua, quae regia nuncupatur, omne ius, omnisque potestas populi R. in imperatoriam translata sunt potestatem, nos vero sanctionem omnem non diuidimus in alias et alias conditorum partes, sed totam nostram esse volumus, quid possit antiquitas legibus nostris abrogare?* Eadem in Hist. Iur. de concept. Dig. §. 7. Alterius generis obseruauimus hos: L. I. D. (L. I. T. 2.) de Orig. Iur. *Novissime, sicut ad pauciores iuris constituendi vita ^e) transisse ipsis rebus dicantibus videbatur: per partes ^f) euenit, vt necesse esset, reipublicae per unum consuli. Nam senatus non perinde omnes prouincias probe gerere poterat. Igitur constituto principe datum est ei ius, vt, quod consitisset, ratum esset.* Vlpian. L. 13. ad Leg. Iul. et Pap. l. 31. D. de Legg. *Princeps legibus solutus est, Augusta autem licet legibus soluta non est, principes tamen eadem illi priuilegia tribuunt, quae et ipsi habent.* L. I. Cod. T. 17. III. l. 21. *Si quid forte ambiguum fuerit visum — hoc Imperator interpretabitur recte.* Nam

A 3

haec

d) Theoph. Paraph. I. I. T. 2 §. 6 p. m. 26. ed. a. 1610. νόμος βασιλεως, — νόμος, περί βασιλείας τῆς τοῦ πᾶσαν βασιλεῖ δέδωκε κατά τῆ δόμῃ τῆν ἐξουσίαν.

e) An vis? hoc voc. saepe idem valet ac potestas.

f) Haec verba, per partes, Cuiacius explicat leno progressu, Eu. Otto praef. Thef. I. T. IV. per fáctiones, Muretus

Comm. de Legg. et Bynkershoek. in Praeterm. legunt: per partes. Quae emendatio vt non est necessaria, ita sequentia verba commendant Cuiacii rationem. Caeterum alii quoque tradunt, non potuisse Romam sine vno principe saluam esse. v. Reim. ad D. C. T. I. p. 380. l.

haec facultas illi soli a legibus permiffa est. ^g) L. 22. Cod. (L. I. T. 14.) de Leg. et Const. Pr. — cum et veteris iuris conditores constitutiones, quae ex imperiali decreto processerunt, legis vim obtinere aperte dilucideque definiant. Ibid. de Leg. interpr. l. i. tam conditor, quam interpres, legum solus imperator iusse existimabitur, nihil hac lege derogante veteris iuris conditoribus: quia et eis hoc maiestas ^h) imperialis permittit. Quos quidem duo postremos locos nullus scriptorum, quos legi, adnotauerat. Referuntur huc etiam alii loci, quibus Lex Regia variis indicari nominibus censetur; vt L. 3. Cod. (6, 23.) de Test. licet enim lex imperii solemnibus iuris imperatorem soluerit: nihil tamen tam propriam imperii est, quam legibus viuere. Paul. L. 14. D. (L. 40. T. I.) de manum. Imperator cum seruum manumittit, non vindictam imponit, sed cum voluit, fit liber is, qui manumittitur ex lege Augusti. L. 14. Cod. (6, 51.) de caduc. toll. — nec illi (fisco) pepercimus, nec Augustum priuilegium exercemus; qui locus huc prorsus non pertinet. Laudatur etiam ab Otone V. C. locus Arcadii Charisii. L. I. D. (L. I. T. 11.) de Off. praef. praet. quo dicatur lex, qua regimenta imperii sunt translata in Imp. At haud dubie eum non inspexit. Est ibi: regimentis imperii ad Imp. perpetuos translatis, quae verba nihil aliud valent, quam quod Florus ⁱ) dicit, Augusto summam rerum esse commissam. — Iam initio quidem, qui istos locos legerant, putarunt reuera existisse olim legem, forte sub Augusti principatu ^k) latam, qua omne imperium in principem esset a senatu et populo translatum. Sed quum appareret, non

g) Aliis locis, quos Gothofr. attulit, eadem potestas senatui tribuitur.

h) Hic maiestas imp. quae alias Lex regia.

i) L. 4. C. 3.

k) Sic *Cassiodorus* ad Strab. G. p. 1197. *Vultrius*, *Horomanus*, *Baldauinus*, *Pighius*, *Becmanus*, etiam *Augustinus*, vt videtur, in L. de Legg. V. Regia T. I. p. 1255. ff. Thef. Graev. *Murcius* in Comm. de Const. Pr. T. IV. Thef. Ott. p. 203. censet quoque legem regiam fuisse, sed eam intelligit, quam L. Flaccus de Sulla Dictatore perpetuo

tulit, quod iam *Otto* in pr. refutauit. Et *Carranza* Comm. de partu natur. et leg. p. 143. originem legis R. repetit ab eo tempore, quo tribunitia potestas Augusto est delata. At *Caesari* iam similis potestas fuerat decreta. v. Fabr. ad D. Cass. p. 316. f. Alii aliunde hanc legem repetierunt. v. Ern. Exc. II. ad Tac. p. 677. Alii omnem omnino populi potestatem in principem transiisse statuerunt, etsi non lege lata, vt *Goueanus* Var. Lect. 2, 30. *Cocceius* ad L. Princ. ff. de Const. Pr. *Campianus*.

non posse proprie accipi vocabula Lex Regia, et ita, vt vere lex hoc nomine olim insignita fuerit, propterea quod omne regium nomen Romanis admodum fuit, inde ab exactis regibus, inuisum¹⁾: soliti sunt dupliciter hac de re statuere, et vel tropice explicare de variis SCtis, quibus admodum aucta est Augusti potentia,^{m)} vel postquam semel coeprum esset, in bonum Tribonianumⁿ⁾ inuehi, et credi, multa eum confinxisse, legem regiam quoque fraudibus eius et calliditati^{o)} tribuere.

Iam igitur vt, vtra harum sententiarum verior sit, iudicemus, videndum est, quae fuerit et quanta Imp. Rom. potentia, quae senatus et populi iura sub principibus, atque adeo constitutio ciuitatis R., qualis Imperatoribus prioribus regnantibus fuit, breuiter declaranda videatur. Neque enim hic valent praecepta iuris naturae ac gentium, saepius hac in re male adhibita^{p)}, sed grauis historicorum est auctoritas sequenda. Qua tamen ipsa in re, ne a vero aberremus, duo admonenda et diligenter obseruanda sunt, primum, ne temere scriptoribus illius aetatis in omnibus, quae tradiderunt, habeamus fidem, quorum alii, vt gratiam principum aucupentur, alii, vt inuehi magis in dominationem eorum possint, augent nimis Imperatorum potestatem; q) alterum, vt speciem a veritate discernamus, nec decipi

1) vid. Suet. Caes. 52. ff. Dio C. 53. 17. cf. Schook. p. 133.

m) Gronouius, Noodrius, Heineccius, (Synt. Antt. Rom. I, 2, 62. ff.) alii. Ita etiam capio verba Eu. Ortonis, qui explicat de instrumento imperii, quod sub Augusto natum et sub singulis Imp. reperitum auctumque sit, donec Antoninorum saeculo Lex regia dicta fuerit.

n) Huc pertinent *Horomani* Antitribonianus, aliique Triboniano mastiges. cf. egregia *Ant. Schulringii* Oratio, culpandusne sit Trib. etc. ad calcem *Iurispr. Anteiust.*

o) *Schookius*, *Grauina*, *Beaufort*, *I. H. Aruzzenius* in Spec. Obsf. C. 4.

— Cf. omnino de his variis L. R. explanationibus *Eu. Orto.* praef. Thes. T. IV.

p) Egregia est animaduersio *G. Mascouii* ad *Grau.* p. 511. „Non potest de potestate principis differi, vt de ente metaphysico (sic tamen, praeter alios, *Metastafius*) semper inuicem renitentibus principe mixtisque quaestionibus iuris et facti, etc.

q) Omnino Historici illorum temporum non poterant accurate res gestas tradere, cum omnia sere aliter vulgo narrarentur, quam essent facta, auctore *Dione C.* 53, 19. Fuerunt etiam plerique partium studiis additi. *Nakentem*

decipi nos pariamur popularibus multorum Impp. et dictis et factis. *) Igitur viuentibus adhuc Antonio atque Lepido multa Augusto decreta sunt, etiam hoc, vt sacrosanctus esset; ipse autem, quae olim senatus fuerant, iura nonnulla exercuit; dedit enim Vricensibus aliisque ciuitatis ius †). Neque tamen iam tum prorsus sublata erat Romanorum libertas, sed ea, victo demum Antonio, priuati sunt; teste Dione ‡) e cuius sententia seruitus Rom. a die Actiacae victoriae (d. II. Sept. A. 1500XXXIII.) incepit. Iam, quibus modis accepit imperium omnē, omissis inanibus honorum titulis, videamus. Et statim quidem post de- uictum Antonium decreta ipsi est tribunicia potestas perpetua ¶) sed ita aucta, vt possit ad eum semper prouocari, et ipse suffragii †) sui beneficio reos absoluere; vt denique sacerdotes, quot vellet, adlegeret †). Suscepit quoque Imperatoris nomen, non veteri illa, sed noua

sententem principum potestatem alii nimis extendebant, alii, libertatis retinendae cupidi, minuebant, Gell. N. A. 13, 12. Et Tacitus quidem ipse, cui placebat antiqua ciuitatis forma, vt rectius deplorare mutatae eius faciem, iustius reprehendere principum ambitionem, posset, plus potestatis, quam habuerunt, tribuisse iis videtur (v. Ann. in. l. I. c. 7. aliosque locos quibus nimiam fingit senatorum adulationem); idem fecit Dio Cassius, sed aliis de causis, vel quod ignoraret primam mutatae ab Aug. reipublicae formam, vel vt adularetur suae aetatis Impp. Quae assentandi vanitas abrupit Senecam, vt scriberet, quae inepta in L. de Clement. c. 1. leguntur. Nec ex Augusti laudatione funebri (D. C. 55. 35. ff.) aliquid efficitur, nec ex iis, quae vulgo post mortem eius dicta sunt, concludi potest, sub eo fuisse fere democratiam. De mortuis plerumque meliora, quam veriora, dicuntur. Multo minus e Suetonio cognoscitur forma reip. ab Aug. constitu-

tae. Is omnia illi tribuit. De Velleio (l. 2. c. 89.) non opus, vt dicam. Cf. Rhunk. V. C. praef. ed. Vell.

r) Multi Impp. faebantur, se legibus subesse. v. L. Digna vox Cod. de Legg. L. 3. Cod. de Test. Noluert plerique se dominos appellari; nec ante Caracalli aetatem hoc nomen in numis conspicitur v. Bandur. Num. T. II. p. 93. Reim. ad D. C. T. II. p. 852. quae et alia, fuerunt *speciosa verbis, re inania aut subdola*, quae sunt verba Tac. Ann. I, 81. Plura similia attulit Schook. p. 130. ff.

s) Dio C. 49, 15, 54, 25.

t) L. 50. C. 1. vbi ὁ δῆμος ἀκριβῶς ἐδουλώθη, quo loco ἀκριβῶς est i. q. ἀληθῶς vt L. 52. 1. sed ἐδουλώθη est verbum nimum.

u) Cf. D. C. 53, 32.

v) Hoc suffragium dicitur ὑψος ἄδυνας, quod non intellexit Schook. p. 46. Respondet nostro, *uorum decisium*. Cf. Fabr. ad D. C. p. 651, 45.

w) D. C. 51, 19. f. vbi pro προαίρεισθαι lego προαίρεισθαι.

noua significatione, qua summum imperium indicaret. x) Cum vero simulanti depositurum se esse imperium illud confirmatum esset: partitus est cum senatu prouincias, qua in re inprimis calliditas principis summam potentiam adfectantis cernebatur, et imperium tantum in decennium suscepit, fuitque singulis sibi quinquenniis ac decenniis renouari, quo abduceret homines a suspicione monarchiae. y) Etenim iam tum erant omnia in Augusti potestate, aerarium etiam publicum et exercitus²), recteque dici poterat regnare³) (quamuis reliquisset antiquorum magistratuum nomina, et institutorum priscorum speciem. b) Initio omnia, etiam remotissima^c), ad senatum et populum retulit, postea non amplius. Adhibuit quoque senatum in iudiciis, legationibus, etiam legislatione; d) etsi enim multas tulit leges, e) tamen quasdam primum in senatu promulgauit. Populo reliquit comitia, f) sed in his omnibus nec a senatoribus nec a ciuibus, nisi quod ipsi placeret, g) fieri poterat. Et ut in vrbe quoque imperium in senatum haberet, data est ipsi Proconsularis potestas, h) atque ius, i) quando vellet, senatum conuocandi. Neque iura vel delata vel arrepta neglexit, sed, quamuis vellet popularis^k) videri, et in nonnullis moderate fe

x) D. C. 52, 42.

y) D. C. 52, 13.

z) D. C. 53, 16. qui c. 17. ἔγω μὲν δὴ τό τε τῶ δήμῳ καὶ τὸ τῆς γερουσίας κράτος πᾶν εἰς τὸν Αὐγούστου μετέστη, καὶ ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀκριβοῦς μοναρχία κητέστη. — Cf. Tac. Ann. 1, 2. Strab. L. 17. p. 1197.

a) Dio C. I. l. c. 17. ἢ ἔστιν ὅπως ἔ βασιλεύοντα; quae stultissime interpretatur Metast. l. I. p. 116.) et c. 18. ὡςτε καὶ τὰ τῶν βασιλέων πλὴν τῆ φρετικῆ τῆς προσομιρίας αὐτῶν ἔχεν. Appian. praef. T. I. εἰσι δὲ ἔργα τὰ πάντα βασιλείς.

b) V. omnino Dio 53, 17. vbi verba ἀρχαὶ αἱ ἐκ τῶν νόμων ὡς πλήθει γενόμεναι sunt corrupta. Pro ὡς πλήθει corrigo τὸ πάλαι et mox pro τῶν ἔχεν orationis series scribi ταῦτ' ἔ. iuber.

c) καὶ εἰ πρότερον πρὸ συμβαίη D. C. 53, 19. vbi καὶ εἰ pro εἰ καὶ cuius vsus harum part. alia dedit exempla Vir Cel. quem non sine gratissimo pietatis sensu nominare possum rerum mearum statorem — Morus Anim. ad Long. (a. 1773.) p. 49.

d) D. C. 53, 21. 55, 4.

e) ἐνομοθέτει πολλά Dio l. I. Suet. Aug. 34. Frustra igitur Grauius de Imp. R. p. 501. negat habuisse Imp. potestatem legum ferendarum.

f) D. C. 53, 21.

g) Dio ib.

h) D. C. 53, 32.

i) D. C. 54, 3.

k) D. C. 54, 14. Hanc popularitatem alii malebant simulationem appellare Tac. AA. I, 9. l.

fegereret, tamen saepe nomen atque vim legislatoris et dictatoris ostendit. ¹⁾ Potest etiam de Augusti imperio iudicari recte ex oratione, dignissima lectu, qua Maecenas eum, quomodo imperium constituendum esset, monuit, ^{m)} propterea quod pleraque illius praecepta secutus statim Augustus reperitur, nonnullis tantum aut dilatis in aliud tempus, aut posteritati relictis. ⁿ⁾ Ex illa ^{o)} colligi potest, exercuisse Augustum summum imperium et plane regium, sed fere per senatores.

Tiberius, quoad Germanicus vixit, omnia ad senatum retulit, et cum eo deliberavit, passus alios a sua sententia discedere ^{p)}, omninoque libertatis speciem introduxit ^{q)}, sed mortuo illo, quem verebatur, mutavit valde rationem imperandi ^{r)}, servitutemque induxit. ^{s)} Translulerat quoque comitia creandorum magistratum ad senatum a populo, sed reuera princeps creabat magistratus vel ipse vel per senatum. ^{t)} Caius Caligula initio et ipse popularis videbatur, sed mox fuit *μοναρχικώτατος* ^{u)} noluitque quidquam iurium ac honorum sibi decretorum

1) D. C. 54, 3.

m) Ap. Dion. C. 52, 15—40. Cf. Io. Henr. Boecleri Maecenas. 1643.

n) v. Dio C. 41.

o) Suadet Augusto, ut ipse magistratus eligat vel commendet, leges ferat, praemia poenaeque constituat, *ὅνα καὶ νόμος εὐθὺς ἢ πᾶν ὅ, τί ἂν βουλευσάμεθα σοὶ μετὰ τῶν δημοτῶν ἀρέσῃ* (quod valet ad illustrandum Vlp. L. I. D. de Const. Pr.) ut pleraque apud senatum et per eum, plebe neglecta, agat, plurima (*τὰ μέγιστα* quod c. 32. additur, est glossema) iudicia publica (ita accipio *τὰ τῆ δημοσίου προσήκοντα* contextu suadente) mandat senatui etc. *ἄτε σε πᾶν τὸ τῆς βασιλείας ἔργον ἕνεκ τῆς ἐπινομίας ἐπιφρόνως καθῆσθαι.*

p) D. C. 57, 7. II.

q) Suer. Tib. 26. 30.

r) D. C. 57, 13.

s) Tac. 2, 35. 38. Suer. 33.

t) Tac. AA. I, 15. Optime comitorum rationem sub Tiberio explicuit

Reimar. ad D. C. 58, 20. Nam ipsum Dionis locum corruperunt librarii. Inprimis leguntur ibi verba, *τῆς ἀρχαίας δόξας ἕνεκα* Reim. coniecit *τ. ἀρχαιρείας ἕνεκα* ad electionem magistratum. Reisk. in Anim. ad Scr. Gr. Vol. I. ad h. l. defendit vulgatum et explicat *vetustum ritum* (sed sic *δόξα* non usurpatur) negatque *ἀρχαιρεία* in sing. de electione magistratum dici, at v. Pierfon ad Moer. p. 11. Equidem sensum loci putato repugnare coniecturae Reisk. atque sic emendo: *καὶ μετὰ τούτο ἐς τὸν δῆμον* (c. centuriata) *καὶ ἐς τὸ πλῆθος* (c. tributa) *οἱ προσήκοντες ἑκατέρῃ τὸ ἀρχαίον* (qui magistratus ad alterutrum comitorum genus olim pertinebant), *δόξας ἕνεκα* (dicis causa, ut species esset antiquorum comitorum) etc. Locos Dionis C. quibus *δόξας ἕνεκα* sic usurpetur, suppeditat Index.

u) D. C. 59, 3. multa fecit ex arbitrio ib. c. 8. 9. 12.

rum in senatus potestate esse videri v). Eo mortuo cum senatus dubitaret, sine restituenda democratia, nec ne w): milites Claudio dederunt imperium, quod confirmare senatus cogebatur x), atque inde maior statim auctoritas militum fuit in imperatore constituendo, quam senatus, paullo post maxima et vnica. Sequentium principum hinc maior orta potestas; si qui erant boni, hi populares Imp. erant, Imperatores tamen. Talis Gaiba fuit y), inde in numis eius legitur z) *Libertas Restituta*. Otho atque Vitellius contemserunt senatum, atque, prout lubebat, administrarunt remp. a). Vespasianus, eiusquè filius, et Nerua nihil fere constituerunt, de quo non retulissent ad senatum, sed senatores tamen non nisi consilia dabant, nihil ipsi potestatis, quam principi commiserant, habebant b). Optimus fuit haud dubie princeps Traianus, qui senatui cum alios c) honores, tum hunc etiam exhibuit, vt pacem, quam fecerat, ab ipso ratam haberi veller d). Nec Hadrianus minus venerabatur senatum, a quo imperium sibi confirmari iussit, et per quem illud administtrauit e). Marcus autem Imp. libenter fatebatur f), omnia senatus esse et populi, se tantum administratorem. Itaque Imp. utebantur vere regio imperio, sed mandato sibi a ciuitate, et nomine eius ac arbitrio; erat respublica sub principe, vt summi Heynii verbis vtat g). Sed mox militari orto imperio Imp. omnia ex arbitrio agere, se dominos, non tutores, imperii putare, tyrannidem

B 2

exer-

v) D. C. 59, 23. vbi verissima est Reimari coniectura.

w) D. C. 60, 1. Suet. Claud. 10. Sentius Saturninus populo tum iam de libertate recuperata gratulabatur v. Ios. Antt. Iud. 19, 1.

x) D. C. 60, 1. Claudius regem saepe se gessit c. 8. 17. 24. et fecit multa inconsulto senatu c. 28.

y) Xiphil. 64, 1. qui l. 61, 5. e Dione refert, Neronem τῆς αὐτοκρατορικῆς ἰσχῦος ἔργον etiam hoc putasse, τὸ μὲν ἐν τοῖς καίτοις μὲν ἐν ὑπερίκειν. Et Neronem quidem ex arbitrio suo omnia fecisse in promptu est.

z) ap. Mediobarb. p. 99. ff.

a) Xiphil. 64, 8. 9. 65, 2.

b) Xiph. 66, 10. 19. 68, 2.

c) Xiph. 68, 5. ff. De moderatione Traiani y. omnino Plinii Paneg.

d) Xiph. 68, 9. coll. Spanh. de Pr. et V. N. T. II. p. 140. ff.

e) Xiph. 69, 2. 7. Spart. 6. 8.

f) Xiphil. 71, 33. eadem dixit Hadrianus v. Spart. c. 8. Add. Iul. Capit. in M. Ant. 10. 12.

g) in Comp. Antt. R. quo elegantius, quoad descriptionis rationem non prodiit, nec poterat, nisi a tanto Viro, expectari.

exercere, senatus autem militum vim timere^{h)}). Erat tamen vel tum senatui sub bonis principibus aliqua auctoritasⁱ⁾, nec plane euanuerunt iura eius post Constantini tempora^{k)}. Comititia quoque aliquamdiu manserunt curiata^{l)}). Non opus est, ut de Imperatorum potestate post Antoninorum tempora dicam, cum eam summam et tyrannicam fuisse constet, et temporum illorum cognitio facile e libris veteribus, recentioribusque^{m)} etiam, multis hauriatur.

Iam vero ex iis, quae e scriptoribus antiquis excerptissimus, sponte apparet, fuisse Imp. R. iam ab initio potestatem fere regiam, parem ei, qua nunc Britanniae reges utuntur, interdum adeo maiorem.ⁿ⁾ Quid igitur? fuitne olim lata aliqua lex, qua modus imperii definitur? Extat quidem monumentum vetus, cui nomen Legis Regiae, sed perperam, tribuitur. Scilicet saeculo XV. medio, cum Clemens VI. summo fungeretur pontificatu, Romae prope aedem Iohannis Lateranensis reperi- tum est per *Colam de Rienzo*^{o)} fragmentum S. C. T. cuiusdam, quod cum primum esset prolatum, magno cum plausu a populo R. tum au-
ram

h) Xiph. 78, 17.

i) Plin. Epp. 3, 20. L. 8. Cod. (12, 1.) de Dign. Xiph. 74, 2, 17. Iubebant multi sibi a senatu confirmari imperium. Xiph. 73, 1. Herod. 2, 10. Meta- stas. c. 38. et Mascouii Or. de v. et pr. hist. Aug. in iure civ. praemissa Scr. H. A. ed. Puittm. p. 62.

k) v. Curtius de S. R. l. 3. et 5.

l) Tac. A. A. 14, 28. Plin. Paneg. 63.

m) inprimis *Diezii* V. Cl. libello de forma imperii administrandi a Constantino murata L. 1752. tum et *Montesquieu* Considerations sur les causes de grandeur des Romains et de leur decadence. Laus. 1745. *Verror* Reuolutions de l'empire R. The history of the decline and fall of the Roman Empire by *Edw. Gibbons* Lond. 1776.

quamvis eum librum non tantas mereri laudes monitus didici, quantae ab imperitis ei tribuantur.

n) Extat Pet. *Negefbii* Comparatio Cl. Tiberii et Oliu. Cromwelli 1656. 4.

o) Vid. La vie de Rienzo, a Bracciano 1631. Temere miratur Cl. *Iagemann* in Hist. litt. Ital. vol. 3. P. 2. p. 238. eum peritum fuisse antiquitatum Rom. Omnino doleo *Iagemannum* hanc vtilissimam compilationem scripsisse parum accurato iudicio, nec idonea linguarum scientia instructum. Centena possem vitia eius proferre orta ex linguarum imperitia. Adeo necessaria earum cognitio est Historico, si velico nomine dignus h. e. talis videri, qualis fuit *Schoepflinus*, estque apud nos *Boehmii*, V. III.

ram spirante libertatem, eiusque duce Nicolao Laurentii F., excipiebatur. p) Tabula illa postea in Capitolium delata est sub Gregorio XIII. sed Clemens XII. eam in Museo esse iussit; ipsum vero fragmentum primus inde edidit *Franciscus de Albertinis* q), post quem cum alii r) prope innumerabiles, ediderint, nolui illud hic reperere; copioso autem, sed nugarum plenissimo, commentario, illustrare studuit *Metafasmus* s) sed nemo melius explicuit *Ernesto*, Venerabili Sene. Hoc in fragmento Scti, ut videtur, datur Vespasiano ius foedera faciendi, senatum habendi, candidatos honorum commendandi, agendi, quae e republica esse videantur, aliaque, quae iam Augusto et quibusdam reliquorum Imp. fuerant decreta. Sed primum, quia insunt huic fragmento, quae doctis suspectum reddere possint t), fuerunt non pauci, qui supposititium u) esse contenderent, contra extiterunt, qui auctoritatem eius et fidem tuerentur. v) Sed siue genuinum sit, siue spurium, doceri inde nullo modo potest, legem fuisse aliquando latam, qua summa et absoluta imperatoribus deferretur potestas. w) A tali enim

B 3

lege

p) Annal. Pistorienses ad a. 1347. inter Scr. Rer. It. T. XI. Grau. p. 506.

q) In lib. de Mirandis veteris Romae. R. 1508. 8.

r) Plurimos, qui fr. illud exhibuerint, laudat *Cel. Saxe* in *Onom. T. I. p. 260. ff.* quibus addi possunt *Curtius* et *Bellesfortius*. A *Broterio* cum ipsa tabula collatum dedit *Ven. Ernesti* Exc. II. ad Tac. p. 673. T. II. nuperrime vero editum est in *Musci Capitolini antiquis inscriptionibus per Franc. Eugen. de Guasco* Tomo III. (R. 1778. fol.) cap. 12.

s) De Lege Regia f. Tabula aenea Capitolina, Notis animaduersionibus et variis (inutilibus) quaestionibus illustrata per *Leop. Metastasium*. R. 1757. 4.

t) In verbis et rebus quaedam occurrunt insolita. *Schook*. p. 80. ff. *Curt. de Sen. Rom.* I, 3. Sed tamen

talia haec esse videntur, ut possint, si locus hic sit, facile reselli.

u) Iam *Voetius* ad *Tit. de Const. Pr. § 15.* dubitavit, an illud fr. genuinum sit. Tum illud impugnarunt *Schook*, *Curtius* alique, et nuper *Petrus van Spaan* in singulari libello: *Specimen histor. iuridicum de Scto de Imperio Vespasiani* LB. 1768. 4.

v) ut *Rapbael Fabrettus* in ep. ad *Grauin.* sub fin. l. I. de or. iur. p. 142. tum *Scipio Maffei* *Art. Crit. Lap. l. 3. c. 2. p. 160. f. Metastasius*, etiam *Saxius* V. C. l. I. p. 262.

w) Id postquam satis docuerat *Schook*, p. 96. ff. monuit et *Saxius* p. 264. — Obiter moneo, legi etiam aliud Sctum de lege Regia, qua S. P. Q. R. omne ius suum in *Henricum VII.* Imp. contulit in *Goldasti Const. Imp. T. III. p. 408.*

lege regia longissime fragmentum distat, neque adeo nomine legis regiae debebat insigniri. ^{x)}

Sed adsunt tamen testes non contemnendi, Vlpianus atque Tribonianus, qui diserte *legem regiam*, per quam omnis populi potestas in principem transferit, commemorant. Hi igitur aut improprie illa vocabula usurparunt, aut finxerunt legem, quae nunquam fuit. Quod cum censeat Bellefortius, eius nunc examinandae sunt rationes. *Prima* haec: Tribonianus hanc legem mentitus est, ut eius ope defenderet mutationes priscaurum legum. Et eum quidem multa in legibus librisque Ictorum immutasse ^{y)} certissimum est. Sed tuebatur satis hanc hominis temeritatem, si temeritas potius quam prudentia appellanda sit, Iustiniani auctoritas, qui adeo censebat, Imperatori deum ipsas leges subiecisse ^{z)}. Iamdudum ^{a)} antiquos Romanorum animos deleuerat pessimorum principum crudelitas, et seruituti aduuefecerat; interierant gentes priscae, libertatis vindices, earumque loco ciuitatem adepti erant barbari ac serui ^{b)}, qui non minus quam Graeci, adulabantur dominationi Impp. Apud hos Triboniano non opus erat regiae legis figmento. II. „Scitum de imperio cuiusque factum ^{c)} non dici potest Lex Regia.“ At varia SCra, quibus summa potestas principi deferebatur, improprie ita dici posse infra ostendemus. III. „Inde ab Hadriani aetate demum Impp. sic administrabant imperium, quasi Lex R. esset, h. e. pro arbitrio.“ At vidimus, priores iam Impp. ciuitatem dedisse et ademisse, distribuisse regna, tulisse leges, aliaque, ut reges, fecisse, sed fecisse, hos quidem senatus populique nomine et auctoritate, posteriores sua; igitur fuit tamen et illis regium imperium. Deinde fac, fuisse *legem regiam*, quod non credo,

x) Perperam Legem r. et hoc fragm. permiscet Grauius, Curtius et Metastafius.

y) Vid. Hist. Iur. Cap. de Conf. Dig. §. 10. L. de vet. iur. encl. Cod. (L. 1. T. 17. 1. §. 2. et 7. 3. §. 10.)

z) Nouel. 105. §. 4. vbi multa h. l. r. disputat Gothofr.

a) Nam quod Campianus l. 1. p. 19.

contendit, Romanos retinuisse libertatem, quoad patriis legibus vterentur h. e. vsque ad Odoacrum, id et omnium humanarum naturae et historiae testimonio repugnat.

b) Notissima est Constitutio Antoniniana l. 17. D. de Statu Cf. Spanh. Orb. R. 2, 5.

c) Tac. Hist. 4, 3.

credo, debuitne ante Traiani tempora lata esse? IV. „Tribon. et ante eum Dio C., tribuerunt verbis *legibus solutum esse* d) vim nimis amplam, quam non habuerunt.“ Quod verissimum est, sed num inde sequitur, legem regiam finxisse Tribonianum? Haud dubie eius verba non cepit B. V. „Si Dio tradit, Augustum leges mutasse, id aliter intelligendum.“ cur vero non proprie? VI. Inter SCrum, cuius fragmentum restat, et legem regiam Trib. nulla intercedit similitudo.“ Est vero aliqua, eaque in hoc, quod in illo SCto quaedam tribuuntur Impp. iura, Lex R. complectitur omnes omnino regii imperii partes, quas variis modis principes sunt consecuti; qua ipsa de causa vnum illud SCrum dici Lex Regia nequit, ei tamen simile est. VII. „Senatus constituebat potestatem Impp.“ Non repugno, sed sequitur tantum, eos gessisse regium imperium a senatu sibi demandatum, atque adeo eius nomine. VIII. „Imperator erat primus inter magistratus reip. e) qui varia diuersorum magistratum iura haberet iuncta; vnde plures honorum tituli, quibus tanta non est tribuenda vis, quantam Dio tribuit.“ Is vero non

d) Scil. Impp. ab obseruatione legum quarundam liberi sunt facti. Cui decretum esset, vt vna quadam lege non teneretur, is dicebatur *legibus solvi* v. Liv. 10, 13, 9. Suet. Caes. 13. Cic. Phil. 2, 19. p. L. Man. 21. Sic Augustus lege Cincia, Caligula lege Iulia et Papia, soluti, h. e. legibus v. Noodt Obss. I, 3. et Or. de L. R. Non omnibus Impp. soluti erant legibus. v. Leg. 4. Cod. (6, 50.) ad leg. Falcid. et omnino Metaft. c. 20. Serioribus temporibus non intellexerunt satis antiquae formulae vim, et de *omnibus legibus* male interpretabantur. v. Graev. ad Suet. Caes. 13. Atque sic cepit etiam Dio C. Non is de vna lege loquitur (vt pntat Noodt Opp. T. I. p. 269. ff. non adulatori Imperatori (Schook. p. 26. f.) non e suae aetatis more loquitur (Eu. Otto pt. Th. T. IV.) non hoc vult, eum potuisse leges abrogare

(Reim. ad D. C. p. 713.), sed non cepit bene latina verba, quod perite monet idem Graev. ad Cic. Phil. I. I. Atque id docent verba D. C. 53. 18. et 28. — Postea volebant Impp. legibus omnibus liberi videri (L. 23. Dig. de Legat. tertio L. 3. Cod. de Test.) et inde ab Antoninorum aetate soluti iis apparent. Vnde nemo erit, qui miretur, Tribonianum talia dicere. Vlpianus autem, vbi principem facit legibus solutum, intelligit Iuliam et Papiam, quam illustrat, nec opus erat vt eas adderet, quod contra Sch. p. 175. moneo. cf. Noodt. ad Pand. I, 3. p. 13. Fuerunt etiam Impp., qui non omnibus legibus solutos se esse fatebantur, vt Theodosius atque Valentinianus L. 4. Cod. (I. I. T. 4.) de Leg. et Const. Pr.

e) *der erste Beamte der Rep.* Miror eum non ex Tac. AA. 12, 5. confesse,

non maiorem his honoribus assignat potestatem, quam qualis liberae reip. temporibus fuit. Et in eo sita fuit regia Imp. potestas, quod varias imperii partes, varia iura, per diuersos olim magistratus dispersa coniuncta soli sibi vindicabant. IX. „Senatus summam exercebat potestatem — imperium dabat, et adinebat.“ Horum primum vanissimum est, vt ex iis, quae iam disputauimus patet; imperium senatum dedisse, in nonnullis Imp. verum est, sed quem eo priuare ausi sunt? X. „Cum omne arripuissent Principes imperium, ortaque militaris esset dominatio, militum vis erat, quae summam tribueret illis potestatem, non Lex Regia.“ Haec nihil aliud sibi volunt, quam non fuit regia lex proprie sic dicta vnquam lata, quod quidem nemo harum rerum gnarus negat.

Sed ex omnibus his quae e Bellef. proruli, clarissime, credo, apparet, non iustam regiae legis, qualis in Trib. et Vlp. locis intelligenda est, eum informasse sibi notionem. Quid igitur de ea statuendum sit, videamus. Erat iam Augusto regia potestas, sed non maior illa, quam arripuerat Iulius Caesar. f) Hac Augustus, aliique humani Imp. vtebantur non ex sua auctoritate, sed Senatus Populique nomine, quibus deberi, quorum ex arbitrio eam exercendam esse, fatebantur. Igitur vt olim populus imperium pluribus commisit magistratibus administrandum, sic nunc vni, qui imperium, quod collatum sibi vni erat vel conferri debuerat, exercebat, partim senatus populique nomine, partim per senatores g); sed procedente tempore, cum milites eligerent Imperatores: hi imperium suo arbitrio et militum auctoritate gerebant h) erantque vere domini i). Atque huc, quod initio principes temp. populi nomine administrabant, pertinet Ammiani Marc. k) locus toties male adhibitus: *Resp. Caesaribus tamquam liberis suis regenda patrimonii iura permisit; et hinc Galba se legatum senatus populique*

cisse, principem fuisse vnum ciuium, quod vel Noodt. inepte adhibuit.

f) V. omnino Dio C. p. 316. f. T. r.
g) Senatus contulerat imperium et eius erat particeps. Maec. ap. D. C. 52, 15. ff. Plin. Epp. 8, 14

h) cf. Mascou. ad Grau. p. 87.

i) V. Lactant. de Mort. Pers. c. 21. Antoninus se *νόμιον τῶ νόμου* appellat L. 9. ff. ad L. Rhod de iactu.

k) Amm. M. 14, 5.

que R.¹⁾ professus est. Haec omnis potestas in Impp. conferebatur non lege, sed duplici modo, I. sic, vt summorum magistratum vis^{m)}, dignitas Consularis, Proconsularis, Censoria, Tribunitia et Pontificia eis tribuereturⁿ⁾. Auctor optimus est Dio Cassius^{o)} qui omnes imperatoriae potestatis partes a muneribus et magistratibus reperit. Et Augustus quidem censor^{p)} senatu quosdam mouit, alia vt *magister morum*^{q)} fecit, et instituit multa vi *Pontificiae*^{r)} dignitatis. II. Per varia SCta Augusto, successoribus eius fere per vnum et cum quodam incremento^{s)}, delatae sunt variae imperii partes. Est clarissimus eam in rem Taciti^{t)} locus: *Romae senatus cuncta principibus solita Vespasiano decernit*. Hic duplex omnis imperii adipiscendi modus, inprimis tamen *plura* illa SCta^{u)}, dicuntur a Trib. *Lex regia*^{v)} satis quidem improprie, ita tamen, vt et res vera sit, nec Tr. nomen illud confinxerit, sed

1) Suet. Galb. 10.

m) v. Tac. AA. 1, 3. ibique Lips.

n) Cf. Schoepflin. de ext. et rest. imp. in Comm. hist. p. 87. Frustra certant Campianus et Metaft. praef. p. 12. ille contendit, populum contulisse imperium suum in Impp. hic, habuisse eos diuersa iura diuerforum magistratum susceptione; hoc idem est, ille rem, hic modum, declarat. Pro contulisse, quod multos offendit, dici potest *communicasse* cum Noodt. Obl. 1, 3. p. 260. f. qui eandem fuisse censet sententiam Vlpiani D. de Const. Pr. atque eius verba *ei ex in eum*, ridicule a multis exposita, docuit perire, non differre.

o) Lib. 53. c. 17. — cf. Metaft. c. 31.

p) D. C. 52, 42.

q) D. C. 54, 2. coll. c. 30.

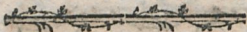
r) Suet. Aug. 31. Hinc Impp. ad Gratianum vsque retinuerunt Pontificatum. Van Dalen diff. 2, 1.

s) Noodt. 1. 1. Otto 1. 1.

t) Hist. 4, 3. Ven. Ern. hic tantum honores intelligit, alio die ei potestatem a senatu decretam censet, q. d. r. c. 6. At bene disputauit contra Cl. Crollius, et vel similes loci Tac. H. 1, 47. 2, 55. Suet. Dom. 1. D. C. 59, 3. 60, 1. docent, vno eodemque die imperium et titulos principi decretos esse. Igitur eo ap. Tac. c. 6. est eodem.

u) Non plane insolens est, SCta appellari *Leges*. Sic de SCto Macedoniano Tacit. AA. 11, 13. — Caeterum duobus illis Vlp. et Trib. locis Lex regia dicitur potissimum ratione legislatoriae potestatis, neque tamen nego *imperium* generali sensu ab Vlp. dici. v. Masc. ad Grau. p. 508.

v) Grauina de or. iur. 1, 14. p. 85. f. intelligit ipsam potestatem per magistratus et SCta acceptam; at de modo est sermo.

sed iam ante eum vsurpari coeperit ^{w)}, ipse autem illud forte substituerit aliis verbis, quibus vius de eadem re fuerat Vlpianus ^{x)}). Nam quod censebat Summus *Ernestus* ^{y)} lege curiata confirmatum esse SCtum de imperio principis, illamque dici *regiam*, id partim caret idonei scriptoris auctoritate, partim nititur suspicione illa, qua putabat diuersa SCta de honoribus et de imperio fuisse.

Atque haec sunt, quae de indole imperii R. post tempora liberae reip. deque regia lege ad defendendum Tribonianum breuiter tradi e locis scriptorum veterum atque iuris recte explicatis posse videbantur. Quae quidem bene disputata a me putabuntur, si *Vestro* se probauerint iudicio, *Eruditissimi Viri*. Ad *Vos* enim nunc redeo, quos laetor, nouum hodie insignis doctrinae edidisse specimen, et, quae semper solent virtutes comitari, laudes e certamine illo retulisse maximas. Quid enim? ego quocum amicitiam coluistis diligentissime, qui profequitur *Vos* obseruantia et cultu omni, cui contigit fauoris *Illustrium PARENTVM Vestrorum* ornamentum maximum: ego non laeter de praemiis laudum quae *Vestrae* eruditioni tribuntur iustissima, deque felicitate *Vestra*? Immo, si vnquam quidquam, hoc maxime opto, vt *Vos* diu videam perquam felicissimos. Haec felicitas manet virtutes *Tuas* magnas, *Iuriconsultissime D. WINCKLERE*, sequeturque assidua comes, et quo certius est fore, vt merita *Tua* ornent aliquando patriam et augeant, eo laetius praeuideo, gratam patriam adiutorem suum esse vicissim ornaturam luculentissimis praemiis. *Tibi* vero amicissime *HENRICE WINCKLERE*, tanti *PATRIS* filii, *FRATRIS* talis germane, quin eadem olim euentura sint, qui dubitem? Persuasisti *Tibi*, vnam esse virtutis et optimorum studiorum viam, qua ascendi possit ad felici-

w) Ern. ad Tac. T. II. p. 678.

x) vt saepius fecit. v. Schook. p. 148. ff.

y) Quia lex, qua Romulus imperium accepit, fuit curiata, Consulibus quoque honor centuriatis comitiis, imperium curiatis, deferebatur, suspicatur δ πάρο, etiam sub Inapp. mansisse Curiatam Legem. At nullus scrip-

torum eius meminit, et Vespasiano vno die honor atque imperium decreta, quod series narrationis Tac. docet, vidit etiam laudatus iam Crollius. Non omnes tamen honores, omnia iura semper eodem die decreta esse, pleraque tamen et maxima, colligi potest e Iul. Capitol. Pert. c. 5.

felicитatis arcem; hac incedis, hanc persecuturum *Te* esse hoc die, quo *Fratre* duce in Themidis castris militasti, quasi profectus es; igitur eo peruenies, quo venturum *Te* prouida PARENTVM cura sperat, amici confidunt. Non frustrabitur nostram *Tuamque* spem euentus, contingent digna studiis *Tuis* praemia, haec *Tibi* precor. Vterque vero *Vestrum* vt pergatis amicitia et fauore me amplecti, humanissime rogo. Ornabitur hoc beneficio cultorem *Vestrum* studiosissimum, amicum constantissimum, admiratorem cupidissimum, laetissimum felicitatis *Vestrae* spectatorem.

Nunc audite beneuole, quae Amici suo nomine me *Vobiscum* agere voluerunt. „Nolite, inquiunt, credere, nos consuetudinis vinctos gratulantium simulare orationem; pietas est, quae nos verissimos laetitiae sensus testari cogat, et amicitia. Cuius quum ea sit ratio, vt, quae amico obueniunt faustissima, ea nobis euenire putemus: non mirabimini; nos et laetari de hoc die *Vestro*, omnique, qui inde ad *Te* imprimis, H. WINCKLERE, redundat fructus, maximopere, et ex animo optare, vt maiora sensim capiatis laudum, fortunarum, felicitatis, incrementa, horumque bonorum vsu gaudeatis perpetuo diuque duraturo. Rata esse numen vota iubeat. Sed iidem nos confidimus, *Vos* quocumque tandem fortuna seu potius Virtus *Vos Vestra* euexerit, non animos esse erga nos mutaturos, cuius in nobis amandis constantiae vt *Vos* nunquam poenitere possit, nos pietatis cultu omnique officiorum genere effecturos esse sanctissime pollicemur.“

~~_____~~

BELGER.	KVESTNER.
M. BENEDICT <i>Cat. ad aed. P.</i>	RITTLER.
DOERING.	SCHVLTZE.
M. FVNCKE.	SIEGMANN.
HAVSSTEIN.	STOCKMANN.
HAYN.	COMES VITZTHVM AB ECKSTAEDT.
M. IVNGHANN'S.	COMES VITZTHVM AB ECKSTAEDT.
KLAES.	COMES VITZTHVM AB ECKSTAEDT.
COMES DE WALLWITZ.	

~~_____~~

Kb 5387

ULB Halle

3

006 663 494

VD 18

AD
R O S
SIMOS AC DOCTISSIMOS
G V I L L I E L M V M
K L E R V M
E T
G O D O F R E D V M
K L E R V M
M Q V O R V N D A M
P I S T O L A
K A L . I V N I I S A . C I O I O C C L X X .
R V D I T I S P V B L I C A G R A T V L A N T V R
P R E P R E T E
D D A N I E L E B E C K I O
A . M .
Regia Romanorum.
P S I A E
M . H A E R E D . E T K L A V B A R T H I A .

8
7
6
5
4
3
2
1
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

B.I.G.
Black
3/Color
White
Magenta
Red
Yellow
Green
Cyan
Blue

Farbkarte #13

Inches
Centimetres